

*Comunió
i Alliberament
Un Moviment
dins de
l'Església*

Comunió i Alliberament

Un moviment dins de l'Església

coordinat pel
Centre Internacional
de Comunió i Alliberament

© Fraternità di Comunione e Liberazione
Via De Notaris, 50 - 20128 Milà (Itàlia)

Disseny gràfic i maquetació:
Four in the morning

Imprenta:
AGF Spa - Via del Tecchione, 36
San Giuliano Milanese (MI)

Data d'impressió:
Març de 2021

Índex

04

Què és Comunió i Alliberament?

- En el canvi d'època
- Els moviments eclesials
- Viure el moviment
- Trobada i construcció
- Ecumenisme de l'experiència
- Les tres dimensions de la fe
- L'organització

12

Des dels orígens fins avui

- Al tren
- Crisi i creativitat
- Redescobriments del carisma
- Aneu per tot el món

18

La vida associada

- Fraternitat de Comunió i Alliberament
- *Memores Domini*
- Fraternitat sacerdotal dels missioners de sant Carles Borromeo (FSCB)
- Germanes de la Caritat de l'Assumpció
- Monestir de sant Pere i sant Pau
- Fraternitat de sant Josep

22

Les obres

- Desig d'utilitat
- Lluita contra la pobresa
- Acollida, recuperació, educació
- Economia i cooperació
- Cultura i diàleg

28

Els Papes i CL

- Sant Pau VI
- Sant Joan Pau II
- Benet XVI
- Francesc

36

Notes biogràfiques

- Servent de Déu
Mons. Luigi Giussani
- Mn. Julián Carrón

40

Bibliografia essencial

43

Notes

44

Informació i contactes

1. Què és *Comunió i Alliberament?*

Una gran amistat, estesa per tot el món i arrelada en la fe cristiana, per poder descobrir la coherència i la pertinència del cristianisme a les exigències de la vida.

1.1

En el canvi
d'època

«**P**erò nosaltres, cristians, ¿creiem encara que la fe que hem rebut pot atraure a aquells amb qui ens anem trobant? Creiem encara en l'encant invencible de la seva bellesa desarmada?»¹.

Setanta anys després del seu naixement, Comunió i Alliberament no deixa de plantejar-se en quin punt es troba actualment el cristianisme. I ho fa en una creixent obertura cap als horitzons del món i les necessitats que el mouen: avui, els seus aproximadament cent mil membres estan dispersos en més de vuitanta països, des dels Estats Units a Nova Zelanda, des de Rússia fins a Sud-àfrica. Una gran amistat que, dins de l'Església, no té altra finalitat que educar-se en els aspectes elementals de la fe cristiana, per tal de descobrir-ne la consistència i la pertinència davant dels problemes concrets de la vida. Tant per a un estudiant d'una universitat de Milà, com per a algú que viu en un barri marginal de Kampala, o en el glaç de Novosibirsk, o en un mercat de Taipei, o en el bullici de Nova York, la proposta de Comunió i

(1). **Biografia essencial**, pàg. 36.

Alliberament és sempre la mateixa: «L'única possibilitat que té la fe de ser percebuda com a adequada és que tothom pugui verificar-la en la seva pròpia vida; de manera que la vida, les dificultats, les circumstàncies, que no estalvien res a ningú, es puguin començar a viure amb una dignitat, un agraïment i una llum fins aleshores desconegudes»².

És amb aquest esperit que Comunió i Alliberament mira els reptes del present, per tornar a comprendre i renovar constantment la seva tasca. Tots ens hem descobert afectats per la «caiguda de les evidències»³ que, des de feia segles fonamentaven la nostra convivència. Avui en patim els efectes a tots els nivells: des de la relació entre pares i fills fins a la relació entre professors i alumnes, des de l'actitud envers els pobres i els immigrants fins a la política internacional. El 1968, plasmant amb gran lucidesa l'arribada d'una nova fase històrica, el fundador del Moviment, Mn. Luigi Giussani (I), va assenyalar que «ara ja no pot ser ni la història, ni la doctrina, ni la tradició ni cap discurs allò que posi en moviment l'home d'avui.

La tradició i la filosofia cristiana, la tradició i el discurs cristians han creat i encara creen la cristiandat, però no el cristianisme»⁴.

L'escenari actual mostra que «ja no ens trobem en la cristiandat»⁵ i que els continguts del cristianisme han deixat de representar un punt de referència àmpliament compartit. I precisament aquí rau la urgència de les preguntes que tant sovintegen entre els cristians: quina és l'actualitat del cristianisme? Com pot resultar convincent per a l'home d'avui? I què vol dir ser cristià enmig d'aquest «canvi d'època»⁶?

La proposta de Mn. Giussani se centra en la concepció del cristianisme entès com un esdeveniment històric i real que no està limitat al passat, sinó que és contemporani per a nosaltres, que perviu avui. D'aquesta manera, en l'atractiu d'una experiència personal i comunitària que es desenvolupa dia rere dia, el cristianisme es (re)

descobreix com «l'adveniment de Déu, que es fa home, i segueix present en la història per mitjà de la vida canviada dels qui el segueixen.»⁷.

Per aquest motiu, el testimoni assumeix un valor fonamental en l'anunci cristià d'avui, que consisteix a comunicar i compartir una plenitud de vida, respectuosa amb la llibertat de tothom. «Això transmet el cristianisme molt més que tantes altres coses, més que cap motivació ètica, perquè quan hom veu una cosa així, es pregunta amb naturalitat: "D'on prové aquesta alegria? D'on prové aquesta plenitud de vida?". Pot ser que algú no identifiqui immediatament que l'origen d'aquesta felicitat es digui *Jesucrist*, que s'anomeni *fe*. Però el fet d'anar comprenent que aquesta manera d'estar en el món real, marcada per la felicitat i l'alegria, té les seves arrels en la fe, fa que es torni interessant»⁸.

1.2

Els moviments eclesials

Comunió i Alliberament és un dels moviments laicals catòlics més consolidats i estesos que van sorgir en el període del gran ferment eclesial que va caracteritzar les dècades centrals del segle XX i que va culminar al Concili Vaticà II. «Una novetat inesperada, i de vegades fins i tot sorprenent»⁹, en el naixement de la qual, Joan Pau II va veure una «nova primavera provocada per l'Esperit»¹⁰: un món polièdric i multiforme, caracteritzat per «una realitat eclesial concreta amb participació predominantment laica, un itinerari de fe i de testimoni cristià que basa el seu mètode pedagògic en un carisma específic atorgat a la persona

del fundador en unes formes i circumstàncies determinades»¹¹. Al llarg dels anys, el seu «coratge evangèlic»¹² -així s'hi ha referit el papa Francesc- s'ha traduït en un compromís missioner en àmbits d'allò més diversos que van des de l'evangelització i actualització de la fe fins al compromís amb la pau, o des de l'educació fins a la cura dels pobres, immigrants i necessitats. «Observant-los -va confessar Benet XVI- vaig tenir l'alegria i la gràcia de veure com, en un moment de fatiga de l'Església, en un moment en què es parlava de "l'hivern de l'Església", l'Esperit Sant havia suscitat una nova primavera, desvetllant en els joves i els adults la joia de ser cristians»¹³.

1.3

Viure el Moviment

Hi ha alguns gestos i activitats que caracteritzen el camí de Comunió i Alliberament que s'afegeixen a la participació constant en la litúrgia i en la pregària de l'Església. No són una condició necessària per poder considerar-se part del Moviment, sinó una proposta. Tothom s'hi pot adherir lliurement.

L'Escola de Comunitat.

És l'activitat catequètica. Consisteix en la lectura i meditació personal d'un text suggerit a tot el Moviment. Aquest treball sol compartir-se en reunions comunitàries periòdiques que sorgeixen espontàniament en entorns socials, professionals o acadèmics.

Caritativa.

Per educar-se en la caritat com a actitud fonamental de la vida, es proposa dedicar el temps lliure al servei dels qui passen necessitat en diferents àmbits: des de l'assistència a discapacitats i ancians, fins al suport a famílies pobres, persones que viuen al carrer, immigrants i presos.

Fons comú.

Consisteix en una contribució econòmica al Moviment pel sosteniment de les seves activitats. Cada membre pot realitzar-la periòdicament establint-ne

lliurement la quota. El seu propòsit és educar en la pobresa i en un sentit missioner de la vida.

Exercicis espirituals i assemblees.

Tenint en compte els diferents àmbits (els universitaris, els estudiants de secundària, els treballadors, els membres de la Fraternitat) i les àrees geogràfiques, es duen a terme anualment grans reunions comunitàries que versen sobre els moments forts de l'any litúrgic, com la Quaresma i l'Advent, o bé que serveixen per confrontar i jutjar aspectes de la vida personal i comunitària. Es tracta de les diverses modalitats d'assemblea que poden reunir des de la comunitat local fins als responsables continentals.

Per descomptat, cada persona o grup pot promoure iniciatives específiques obertes a tothom. Això succeeix, a vegades renovant tradicions religioses, i altres vegades organitzant gestos que esdevenen populars, com ara el *Via Crucis* al pont de Brooklyn de Nova York (i tants altres de similars que tenen lloc en desenes de ciutats dels EUA), o les peregrinacions a peu des de Macerata fins a la Mare de Déu de Loreto (que avui arriba als noranta mil participants) i des de Cracòvia fins a la Mare de Déu de Czestochowa (en la qual conflueixen, cada any, milers d'estudiants que acaben el batxillerat i la universitat).

1.4 Trobada i construcció

El camí que proposa CL (Comunió i Alliberament) convida a «viure la fe, no com a punt d'arribada, sinó com una ferida mai guarida que em torna company de viatge de qualsevol persona que trobo pel camí»¹⁴.

L'obertura incondicional a l'altre i l'estima per tot allò que és humà permet que l'experiència cristiana sigui propera fins i tot per a aquells que se'n distancien existencialment o ideològicament. Això es manifesta en la vida quotidiana, en la normalitat de les relacions socials, així com en el diàleg "cultural" amb el món contemporani. Hi ha incomptables oportunitats de conèixer persones de qualsevol origen o condició, autèntics espais de llibertat recíproca on poder compartir la visió i la forma de viure de cadascú contribuint en la construcció de la vida en comú. Allí on es produeixen, aquestes trobades tracen un camí que arriba a implicar els problemes més profunds: des de les preguntes més radicals fins al misteri del dolor, des del drama del conflicte social i polític fins a la tragèdia de la pobresa i el malbaratament. Desafiaments que ajuden a entendre que, «sense la recuperació de l'experiència elemental que l'altre no és una amenaça, sinó un bé per al compliment del nostre jo, serà difícil sortir de la crisi en què ens trobem, que afecta les relacions humanes, socials i polítiques»¹⁵. Qualsevol persona, en qualsevol condició que es trobi, pot esdevenir una llavor de trobada i construcció.

1.5 Ecumenisme de l'experiència

També fructifiquen les relacions amb aquells que pertanyen a diferents confessions cristianes: des del gran món de l'ortodòxia fins als anglicans del Regne Unit i els exponents de diverses confessions d'Europa i els Estats Units. Un «ecumenisme de l'experiència» que abraça personalitats d'altres religions (també agnòstics i no-creients). Ho posa de manifest la intensa i íntima amistat del mateix Mn. Giussani amb el professor Shodo Habukawa, guia d'un monestir budista al mont Koya (Japó); l'incessant diàleg amb personalitats del judaisme; el recorregut d'intercanvi humà i cultural amb diversos exponents del món islàmic que ha arribat a implicar institucions com la Biblioteca d'Alexandria a Egipte, la Universitat d'Al-Azhar i la Lliga Musulmana Mundial. Sense cap preocupació "estratègica", Comunió i Alliberament concep aquesta dimensió del diàleg com «un espai de testimoni mutu, capaç d'abraçar qui és diferent amb gestos d'humanitat que canvien el cor»¹⁶.

1.6

Les tres dimensions de la fe

1. Cultura.

La trobada amb Crist es reconeix com a raonable i humanament adequada només si satisfà les exigències de la vida: «la veritable dimensió cultural cristiana es realitza comparant la veritat de la persona del Crist amb la nostra vida en totes les seves implicacions»¹⁷.

No censurant la humanitat de la persona i les seves preguntes, l'experiència cristiana es converteix en un enfocament crític i curiós, disposat a valorar qualsevol experiència i a veure-hi una possibilitat d'enriquiment.

2. Caritat.

El cristianisme enforteix la humana «*exigència* d'interessar-se pels altres» i en revela l'origen en la «llei última de l'ésser i de la vida: la caritat. És a dir, que la llei suprema del nostre ésser és compartir l'ésser dels altres, és donar-se un mateix»¹⁸.

3. Missió.

L'interès per les necessitats de la humanitat no té límits: «de fet, els termes que Crist empra en la seva crida són els confins de la terra, fins a la fi del món»¹⁹. És una crida a la missió com a canvi de mentalitat: fugir de la idea d'una existència burgesa, còmoda i àrida, per viure en tot moment i en tot lloc projectats constantment vers l'altre, amb la consciència de ser útils per al món i per a la història.

1.7

L'organització

Unir-se a Comunió i Alliberament és molt senzill. «El desig de participar en el moviment sol sorgir perquè una persona troba en una altra alguna cosa que li interessa. És la mateixa dinàmica que es va produir al començament del cristianisme»²⁰, qualsevol persona pot participar-hi lliurement i abandonar-lo lliurement. No hi ha cap formalisme que s'hagi de complir. Fins i tot la invitació a unir-se a l'Escola de Comunitat anualment no afecta la participació en les reunions. Les comunitats formen part de l'Església local i depenen del bisbe de la diòcesi. Es propaguen espontàniament, sobretot en l'àmbit ciutadà i en els entorns de la vida quotidiana (escola, universitat, feina, barri, etc.). La majoria dels qui s'hi adhereixen són laics, juntament amb persones

consagrades, religioses i sacerdots. Aquests últims són diocesans i missioners, i mantenen els encàrrecs pastorals que els han confiat els bisbes o superiors; només amb el seu consentiment poden dur a terme tasques pastorals en el Moviment. Jeràrquicament, un Consell de la Presidència, en el qual participen una trentena de persones de diferents països, dona suport al president en la direcció. Localment, un grup anomenat *Diaconia* ajuda el responsable a guiar la comunitat. Totes aquestes tasques es realitzen de forma gratuïta. Les activitats del Moviment estan totalment autofinançades gràcies al Fons Comú. «Això és fonamental: no depenem de cap recurs, sinó d'allò que donen lliurement els seus membres. No depenem de cap institució o de qualsevol altra forma de finançament»²¹.

2. Des dels orígens fins avui

El 1954 comença l'aventura educativa de Mn. Luigi Giussani: un camí emocionant que travessa setanta anys d'història. Trobades, sorpreses, dificultats i descobertes.

2.1

Al tren

Som cap a l'any 1950. Mn. Luigi Giussani, prevere de la diòcesi de Milà, viatja en tren en direcció a la costa adriàtica per passar unes vacances. Es troba casualment amb alguns estudiants i comença a parlar amb ells. Els troba «tan aliens a les coses més elementals» del cristianisme que sorgeix en ell «com un impuls irreprimible, el desig de fer-los saber el que jo havia conegut»²².

És el «petit episodi»²³ que farà canviar radicalment la vida de Mn. Giussani. El consideren un teòleg prometedor i els seus superiors havien planejat per a ell una carrera docent, inicialment al seminari de Venegono. En canvi, es dedicarà totalment a l'educació dels joves, impartint classes a l'escola pública. La Itàlia de l'època sembla ser un país profundament catòlic: esglésies plenes, associacionisme pròsper i el partit de la Democràcia Cristiana és el protagonista de la política nacional. Però als ulls de Mn. Giussani, el cristianisme ja es troba en una profunda crisi. En especial, l'Església «era certament una presència sòlida encara i ben arrelada gràcies al seu passat, però el seu pes i solidesa es basaven més que res» en la «participació massiva al culte catòlic,

mantinguda per inèrcia», i, per altra banda, en «un poder estrictament polític»²⁴. En diàleg amb els joves, Mn. Giussani entén que, en realitat, per a ells «el cristianisme ja no era una aventura extraordinària capaç de donar gust a tota la vida, sinó un conjunt de models de comportament, institucions, codis morals, certament respectables, però que no contenien el secret de la felicitat humana més autèntica i radical»²⁵.

D'aquí la intuïció: «potser el que cal [...] és algú que els expliqui [...] el contingut de la fe de manera [...] raonable», és a dir, «que correspongui a les necessitats originals de la seva naturalesa humana»²⁶. Mn. Giussani considera urgent i prioritari el compromís amb l'educació dels joves i, l'octubre de 1954, creua el cancell del Liceo Berchet de Milà per ensenyar Religió. Inicialment, la seva tasca educativa es desenvolupa en marc de l'Acció Catòlica, en la branca que es dedica als estudiants de Secundària, coneguda com a Gioventù Studentesca. Els anys transcorren en un creixement aclaparador, tant, que diversos joves, un cop graduats, busquen noves vies per donar continuïtat al camí de fe iniciat a l'institut.

2.2

Crisi i creativitat

Quan arriba el Maig del 68, esclata la revolta estudiantil italiana. La majoria dels joves implicats amb Mn. Giussani l'abandonen per unir-se a la protesta. Però és en aquest moment que en algunes universitats milaneses assistim a la difusió de fulletons titulats «Comunió i alliberament». Els autors són alguns estudiants que es van mantenir fidels al camí iniciat amb Mn. Giussani. Es reconeixen units als manifestants per una aspiració comuna de «crear una humanitat més humana», i afirmen que la llibertat que tothom cerca només es pot trobar en una comunió: «només en la comunió que Déu ha fet possible amb ell mateix a través de Crist, només en la comunió entre els homes que reconeixen aquest fet que, en eixamplar-se, crea oasis d'humanitat més vertadera»²⁷.

En plena convulsió, que va començar el 1968, Comunió i Alliberament continua i rellança l'experiència iniciada quinze anys abans en una escola milanesa. L'entorn universitari es converteix en el centre neuràlgic de la vida del moviment. Van ser anys trepidants per al món dels joves, en què els grups extremistes de la protesta es van convertir en els àrbitres de la plena «viabilitat política» dins de la societat. Les tensions socials i els enfrontaments ideològics, que sovint deriven en violència de la qual la comunitat del Moviment no en va quedar al marge,

caracteritzen el context d'una Itàlia que cau en els «Anys de plom». En el seu compromís de viure i construir l'Església allà on fossin, els estudiants de Comunió i l'Alliberament es troben afirmant així la dignitat de la seva experiència i comproment-se amb la llibertat de pensament i d'expressió a la plaça pública; no només per als cristians, sinó per a tothom. Amb el pas del temps van sorgint diverses formes de compromís, animades per la convicció que la fe cristiana té a veure amb tots els aspectes de l'existència. Els joves interessats en la construcció social i política van fundar el Moviment Popular; d'altres donen vida a ràdios i diaris o intenten satisfer les necessitats dels seus companys d'estudis a través de la cooperativa Universitària Estudi i Treball (CUSL). Hi ha qui inicia una experiència de voluntariat i de cooperació internacional (que serà les beceroles de l'ONG AVSI), i qui comparteix l'experiència d'acollir nens sols o maltractats. Alguns contribueixen a la cultura del diàleg, ideant el Meeting per a l'amistat entre els pobles; altres fomenten un enfocament cristià de la feina i dels negocis, amb la Companyia de les Obres. Per a la recuperació dels excedents alimentaris i la seva redistribució a les famílies pobres i en situació de vulnerabilitat va néixer el Banc dels Aliments.

Una etapa de gran creativitat social que va caracteritzar tot el període comprès entre finals dels anys setanta i la dècada següent, i que també coincideix amb la intensa relació que es va establir amb el papa Joan Pau II. El Moviment, ara consolidat com una realitat totalment inserida en el teixit eclesial, veurà reconeguda la seva Fraternitat per la Santa Seu el 1982.

2.3

Redescobriment del carisma

Així, el Moviment va començar el seu viatge cap a la plena maduresa. Durant aquests anys, Mn. Giussani va ser convidat al Sínode sobre els laics de 1987 i va fer importants viatges a Terra Santa i al Japó, on va conèixer els monjos del mont Koya, exponents del budisme “Shingon”. A més, neixen algunes experiències de vida associada (II) com els *Memores Domini* o la Fraternitat de sant Carles Borromeo. El 1991 van manifestar-se en Mn. Giussani els primers símptomes de Parkinson, una malaltia que li provocarà dolors cada vegada més intensos fins a la seva mort, i que gradualment l’obligarà a reduir la seva presència pública. El 1998 va oferir una al·locució a la trobada dels Moviments eclesials i de les Noves Comunitats convocada per Joan Pau II. Va morir el 2005 i el seu funeral a la catedral de Milà va ser presidit pel llavors cardenal i prefecte de la Congregació per a la Doctrina de la Fe, Joseph Ratzinger, enviat personal del Papa.

(II). Més informació a la pàgina 19.

(III). Biografia essencial a la pàgina 37.

Poc temps abans, va ser el mateix Mn. Giussani qui va designar Mn. Julián Carrón (III), prevere diocesà de Madrid, com el seu successor. La seva relació es remunta als anys d’amistat entre Comunió i Alliberament i el Moviment Juvenil espanyol Nueva Tierra. Com a president de la Fraternitat de CL (confirmat diverses vegades per sufragi), Mn. Carrón lidera tot el Moviment en el redescobriment del carisma del Mn. Giussani davant dels nous reptes socials: la crisi econòmica del 2008, els atacs terroristes que assolen Europa, o l’esclat de l’epidèmia COVID-19 del 2020. Mn. Carrón renuncia a la presidència el novembre de 2021, després de la publicació del Decret General *Les associacions de fidels*, promulgat pel Dicasteri per als Laics, la Família i la Vida, que estableix un límit de deu anys per al mandat del president. En espera de la revisió dels estatuts de la Fraternitat de CL, per indicació del propi Dicasteri, el fins aleshores vicepresident Davide Proserpi n’assumeix la presidència provisional.

2.4

Aneu per tot el món

Des dels anys vuitanta, CL ha esdevingut cada vegada més una realitat internacional. «“Aneu a tots els pobles” (Mt 28:19) és el que Crist va dir als seus deixebles. I jo us ho repeteixo: “aneu al món sencer a portar la veritat, la bellesa i la pau, que es troben en Crist Redemptor”»²⁸. Les paraules de Joan Pau II pronunciades el 1984 van ser l'estímul definitiu per a la difusió de Comunió i Alliberament, que avui és present en vuitanta països de tot el món.

A Europa hi ha algunes de les realitats més significatives. A Espanya, la segona comunitat europea més gran després de la italiana, el Moviment s'ha estès per tot el país, i és una realitat present a l'entorn escolar i universitari, compromesa en el debat cultural i social, per exemple a través de les edicions anuals d'Encuentro Madrid. També és significativa la comunitat nascuda a Polònia als anys vuitanta gràcies a l'amistat amb el Moviment Llum i Vida i l'atenció que van prestar els joves de Comunió i

l'Alliberament a la turbulència social prèvia a la caiguda del mur de Berlín. Més recentment, s'han anat establint grups del Moviment en països anglosaxons, originats per joves d'origen italià que hi han emigrat per motius laborals.

L'11 de desembre de 1997 es va presentar a les Nacions Unides, Nova York, l'edició en anglès del llibre *El sentit religiós* de Mn. Giussani; esdeveniment que promou la difusió de publicacions de Comunió i Alliberament i l'expansió del Moviment per tots els Estats Units. És aquesta realitat la que avui anima experiències com el Centre Crossroads i el festival cultural New York Encounter.

La presència del Moviment a l'Amèrica Central i Sud-amèrica és històrica, ja que va començar al Brasil a principis dels anys seixanta per iniciativa del mateix Mn. Giussani i després va arrelar a tot el continent, des de Xile a Veneçuela i fins a Mèxic. Són moltes les obres socials i educatives nascudes en els diversos

països, també en col·laboració amb altres realitats, com l'Associació Sense Terra, de Cleuza i Marcos Zerbini a São Paulo i la Federació APAC, un extraordinari model penitenciari sense guàrdies. S'organitzen esdeveniments culturals anuals a Mèxic, Xile i Brasil. A Uganda, diversos membres de CL es dediquen a atendre els habitants dels barris marginals de Kampala, a través de l'International Meeting Point, un centre de tractament de dones amb SIDA, i de tres escoles que van des de primària fins a la formació professional. El compromís en els sectors de l'educació, el benestar i la salut és similar a Burundi, Camerun, Costa d'Ivori, Kenya (la comunitat més gran d'Àfrica) i Nigèria. La relació del Moviment amb l'Església Ortodoxa té orígens antics, documentats pel naixement de comunitats ecumèniques a Rússia i Ucraïna. És la història d'una amistat que encara contribueix a animar centres de recerca i diàleg cultural, com la Biblioteca de l'Esperit de Moscou o el Centre Rússia Cristiana. Aquests són només alguns exemples d'una realitat que des d'Europa, passant pels Estats Units, avui veu créixer comunitats en països llunyans com Kazakhstan, Japó, Taiwan o Austràlia. Una presència viva i consolidada, que creix espontàniament: Comunió i Alliberament «mai va definir plans de difusió. La difusió que aleshores va tenir el Moviment és fruit, doncs, més que d'un compromís específic, del desenvolupament i –diria jo– de les trobades i relacions personals que s'han anat produint per miracle»²⁹, afavorit principalment per oportunitats de treball o estudi internacionals.

Visió general dels països on CL és presentte

Àfrica:

Angola, Burundi, Camerun, Costa d'Ivori, Egipte, Etiòpia, Kenya, Madagascar, Maurici, Moçambic, Nigèria, Sud-àfrica, Tunísia, Uganda.

Amèrica:

Argentina, Brasil, Canadà, Xile, Colòmbia, Costa Rica, Equador, El Salvador, Haití, Hondures, Mèxic, Panamà, Paraguai, Perú, República Dominicana, Estats Units, Veneçuela, Uruguai.

Àsia:

Aràbia Saudita, Azerbaidjan, Xina, Cuba, Emirats Àrabs Units, Filipines, Japó, Jordània, Índia, Indonèsia, Israel, Kazakhstan, Líban, Malàisia, Oman, Qatar, Singapur, Tailàndia, Taiwan, Vietnam.

Europa:

Albània, Àustria, Bèlgica, Bielorrússia, Bulgària, Croàcia, Dinamarca, Finlàndia, França, Alemanya, Grècia, Irlanda, Itàlia, Kosovo, Lituània, Luxemburg, Macedònia del Nord, Malta, Noruega, Països Baixos, Polònia, Portugal, Regne Unit, República Txeca, Romania, Rússia, Eslovàquia, Eslovènia, Espanya, Suècia, Suïssa, Ucraïna, Hongria.

Oceania:

Austràlia, Nova Zelanda.

3. *La vida associada*

Les experiències eclesials i religioses van néixer entre aquells qui, en conèixer Mn. Giussani, van intuir formes noves o renovades de compartir la vocació cristiana des de la condició de laics, religiosos o sacerdots.

3.1

Fraternitat de Comunió i Alliberament

Associació universal de fidels, reconeguda l'11 de febrer de 1982 pel llavors Pontifici Consell per als Laics. Poden ser-ne membres laics, sacerdots, religiosos i consagrats que reconeixen en el camí de Comunió i Alliberament la via que els ajuda més per aprofundir la fe cristiana i servir l'Església. Després de l'admissió, a cada membre de la Fraternitat se li demana, senzillament, que es comprometi seriosament a participar d'alguns moments de formació espiritual (un curs d'Exercicis Espirituals, un recés a l'Advent i un altre per Quaresma). La fraternitat de CL està dirigida per una Diaconia Central, que assisteix el president, que és elegit cada sis anys mitjançant un procés regulat per l'Estatut de l'Associació. El setembre del 2021, després de l'entrada en vigor del Decret General *Les associacions de fidels*, promulgat pel Dicasteri per als Laics, la Família i la Vida, la Fraternitat de CL es va comprometre a revisar els seus estatuts.

3.2

Memores Domini

Reuneix laics, homes i dones, de CL que segueixen una vocació de dedicació total a Déu vivint en el món. Els pilars de la vida dels *Memores Domini* són la contemplació, entesa com una memòria dirigida contínuament a Crist, i la missió, és a dir, la passió per portar l'anunci cristià a la vida de tots els homes, principalment en les diverses àrees laborals. Reconeguts per la Santa Seu el 8 de desembre de 1988 com una associació eclesial privada universal, els *Memores Domini* estan presents en 35 països, vivint en cases comunitàries i practicant els consells evangèlics de l'obediència, la pobresa i la castedat. Des del setembre del 2021, l'associació està guiada pel Delegat pontifici Excm. i Rvdm. Mons. Filippo Santoro, arquebisbe de Taranto.

3.3

Fraternitat sacerdotal dels missioners de sant Carles Borromeo (FSCB)

El 1989, el cardenal Ugo Poletti la va reconèixer com a Societat de Vida Apostòlica i, deu anys després, Joan Pau II la va elevar a Institut de dret pontifici. *Fraternitat* i *missió* són les paraules programàtiques d'aquesta jove comunitat: servir les persones amb la disponibilitat d'anar allà on les necessitats de l'Església i la vida del Moviment requereixin la presència de preveres, tot portant el carisma de CL al món sencer «a través d'una energia missionera sacerdotal», com va escriure el fundador P. Massimo Camisasca, actualment bisbe de Reggio Emilia. L'1 de febrer de 2013, l'assemblea general de la Fraternitat va elegir el P. Paolo Sottopietra com a nou superior general. Avui la Fraternitat compta amb uns 140 membres definitius distribuïts en divuit països del món. De l'experiència de la fraternitat sant Carles Borromeo van néixer els missioners de sant Carles Borromeo, reconeguts el 2007 com a associació de fidels per Mons. Gino Reali.

3.4

Germanes de la Caritat de l'Assumpció

Institut religiós de dret pontifici, nascut de la trobada del carisma de Mn. Giussani i el del Pare assumpcionista Stefano Pernet que, al segle XIX, va impulsar una tasca brillant de presència en la família obrera, amb un servei concret d'atenció als malalts i de llar d'infants, que va fer que l'Església fos propera i accessible a un món que ja no la coneixia. Giussani va tenir notícia de les germanes del P. Pernet a Milà als anys cinquanta, es va descobrir en sintonia amb elles, els va dirigir moltes vocacions i, al llarg de la seva vida, les va seguir i donar suport, acompanyant-les en les dificultats del període postconciliar. El 1993 va néixer el nou Institut actual, del qual Giussani ha estat reconegut com a cofundador. Les monges, avui prop d'un centenar, presents a les principals ciutats italianes i a Madrid, continuen la mateixa missió dels orígens, al servei de les famílies en dificultats, per «refer un poble per a Déu», en les condicions de la situació social actual.

3.5

Monestir de sant Pere i sant Pau

Cascinazza
(Buccinasco, Milà)

El Monestir es va fundar el 1971 per inspiració del P. Abat Bernardo Cignitti, com un intent de renovar l'experiència benedictina segons les indicacions del Concili Vaticà II. El contingut de la proposta pretenia redescobrir l'esdeveniment cristià com a cor de l'experiència monàstica benedictina: la unitat en Crist dins d'una comunitat fraterna, en la qual es viu, es pateix i es renova la comunió cada dia.

El 1990 el Cardenal C. M. Martini, amb l'aprovació de la Santa Seu, el va erigir priorat *sui iuris* de dret diocesà, aprovant-ne les Constitucions.

Dins d'aquest camí, l'amistat discreta i fidel amb Mn. Giussani ha tingut des del principi una gran importància. Arran de l'impacte amb el seu testimoni d'una fe sempre renovada, se'n va derivar un redescobriments més profund del carisma benedictí i una ajuda per arrelar-s'hi.

A 2020, la comunitat monàstica està formada per 22 monjos que viuen del seu treball (activitat agrícola, producció de cervesa, mel i derivats). En els darrers anys, el creixement de la comunitat ha impulsat la planificació d'una ampliació dels edificis del monestir, per als monjos i per a l'hostatgeria.

3.6

Fraternitat de sant Josep

Reuneix persones de la Fraternitat de Comunió i Alliberament que es reconeixen cridades a viure la virginitat en les seves circumstàncies personals de vida, seguint els consells evangèlics d'obediència, pobresa i castedat. Aquesta dedicació a Crist es nodreix de la immanència del carisma de Mn. Giussani i se sustenta en la freqüentació dels sacraments, l'oració personal assídua i la participació en els moments unitaris periòdics (reunions, recessos, exercicis).

4. *Les obres*

La fe potencia i anima tots els aspectes de l'existència, posant en joc la llibertat i la responsabilitat de la persona. D'aquesta manera, neixen realitats i iniciatives presents en els àmbits més diversos de la vida social.

4.1

Desig d'utilitat

L' experiència cristiana exalta el desig de ser útil per al món, i també d'expressar la seva creativitat social. En un flux continu de creativitat, els membres de Comunió i Alliberament es comprometen individualment o en grups en les diverses àrees de la vida de la *polis* (des de l'economia a la caritat, des de l'educació fins a la cultura) creant associacions, entitats solidàries, fundacions, escoles, cooperatives, organitzacions no governamentals, empreses, actes culturals, comunitats d'acollida, centres de formació, llars d'integració social. Això és el que significa la paraula *obres*: realitats nascudes i «gestionades amb responsabilitat personal pels adults que les van iniciar»³⁰, sense cap implicació del Moviment com a tal. De fet, la finalitat de Comunió i Alliberament no és organitzar estructures ni planificar iniciatives, sinó educar en una fe personal,

una fe que potencia i anima tots els aspectes de la vida, posa en joc permanentment la llibertat d'iniciativa, l'atenció al bé comú i la passió per compartir.

La Fraternitat ha impulsat la constitució de la **Fundació Sacro Cuore di Milano** (sacrocuore.org), una institució educativa promoguda pel mateix Mn. Giussani com a exemple d'un itinerari educatiu cristià, i de la qual en designà la majoria dels membres del consell d'administració. Pel que fa a l'esfera del compromís públic, Comunió i Alliberament no està en cap cas alineada políticament. Alguns dels seus membres han emprès una carrera política en partits de diferents ideologies, mitjançant opcions personals i de cap manera atribuïbles al Moviment.

Les obres creades o animades per membres de CL estan presents en nombrosos països del món i operen en diversos camps. Aquí en presentem alguns exemples:

4.2

Lluita contra la pobresa

El Banc dels Aliments (bancoalimentare.it) dona servei a 7.500 organitzacions benèfiques. La recuperació d'excedents, l'educació en la gratuïtat, la distribució entre les persones que ho necessiten, són les referències d'aquesta activitat al servei del bé comú. De la mateixa manera, la **Fundació Banc Farmacèutic** (bancofarmaceutico.org) crea contactes entre organitzacions benèfiques, farmàcies, empreses farmacèutiques i logístiques, voluntaris i ciutadans, per recuperar i proporcionar medicaments gratuïts a aquells que els necessiten. Cada any, a Itàlia, aquestes realitats organitzen iniciatives de recollida extraordinàries, amb la participació de milers de voluntaris: són, respectivament, La Jornada de Recollida d'Aliments i la Jornada de la Recollida de Medicaments. En canvi, la **Federació de Bancs Solidaris** reuneix associacions que s'ocupen directament de la distribució d'aliments a persones i famílies amb greus dificultats econòmiques. Als Estats Units, **One City Mission** (onecitymission.nyc) s'encarrega de les persones sense llar de Manhattan, mentre que la **Casa San Antonio** de Madrid (casadesanantonio.es) distribueix menjar a famílies necessitades, les ajuda a trobar feina i acull persones sense llar. Al Camerun, l'Associació **Edimar** (edimar.skyrock.com) també acull nens i joves del carrer.

4.3

Acollida, recuperació, educació

L' experiència d'acollir i adoptar menors és sens dubte una de les formes d'amor més exigents, com ho demostren l'**associació de Famílies per a l'Acollida** (famigliepercoglienza.it), una gran xarxa repartida per diversos països. El **Meeting Point International** (meetingpoint-int.org) està implicat en l'atenció i l'acompanyament de les dones infectades per la sida en un barri marginal de Kampala, Uganda. A Ucraïna, **Emmaús** (emmaus.com.ua) dona suport a joves amb discapacitat, orfes i nens refugiats, juntament amb les seves famílies.

FDP – Protagonistes a l'Educació (fdpsr.ro) duu a terme la seva tasca a Romania i tracta especialment amb nens en risc de pobresa o exclusió. El papa Francesc els va concedir audiència el gener del 2018. A Lituània, **Sotas** (sotas.org) du a terme activitats d'inclusió social i iniciatives socioeducatives a favor dels infants, adolescents i famílies en condicions de necessitat i risc. Al Paraguai, la **Casa Mare de Déu de Caacupè** acull joves que han de fer la prestació substitutòria a la presó de menors. Als Estats Units, **Los Angeles Habilitation House** (lahabilitationhouse.org) ofereix

formació i rehabilitació a veterans de guerra i malalts mentals.

Trabajo y Persona (trabajoypersona.org)

és activa a Veneçuela, amb projectes per promoure la cultura del treball i cursos de formació laboral per a joves i dones de sectors desfavorits.

A Kazakhstan, la realitat d'**Alfa & Omega** ha permès el naixement de dues associacions: l'ONG local Masp, que desenvolupa projectes socials a partir de les necessitats que identifica, i el centre Di Più, compromès amb la promoció de la llengua italiana i les iniciatives culturals. Al Brasil l'**Escola**

Agrícola Rainha Dos Apostolos

(escolaagricolamanaus.org.br) ensenya agricultura sostenible als fills de petits productors i agricultors de la regió amazònica.

La casa **Cometa**, a Itàlia

(puntocometa.org) és una realitat de famílies compromeses a acollir, educar i formar nens i donar suport als seus éssers estimats.

A Torí i Catània, la **Piazza dei Mestieri** (piazzaeimestieri.it) treballa en el terreny de la recuperació del malestar juvenil i de la inserció laboral.

Portofranco (portofranco.org) és un centre gratuït d'ajuda a l'estudi per a alumnes de secundària, que va

néixer a Milà i amb el pas del temps s'ha convertit en un model per a una infinitat d'iniciatives similars a tot Itàlia: punts de referència per a la prevenció de l'abandonament escolar prematur així com llars d'amistat entre noies i nois tant italians com estrangers i, per tant, camins d'integració social i cultural reals.

L'**Imprevisto** (imprevisto.net) opera en el camp de les drogodependències.

Cilla (cilla.it) gestiona les acollides per a persones malaltes i les seves famílies.

Hi ha nombroses experiències d'ajuda i suport als presos, entre elles la **Cooperativa Giotto** de Pàdua (coopgiotto.org) que contribueix al procés de reinserció d'interns per mitjà del treball a la presó.

El compromís en el camp de

l'educació és impressionant. Mn.

Giussani sempre hi ha prestat una especial atenció, deixant, així, una empremta en molts membres de Comunió i Alliberament.

Ho demostren moltes iniciatives que van des de l'animació i promoció d'associacions professionals del sector fins a la construcció i gestió d'institucions educatives, repartides per tot Itàlia, però també a Espanya, a Holanda, a Colòmbia, a Xile, a Uganda, a Kenya i a Nigèria.

5. Els Papes i CL

De Pau VI a Francesc: breu antologia de passatges extrets de discursos i missatges adreçats al Moviment al llarg dels anys.

5.1

Sant Pau VI

Salutació als estudiants
de Florència (Itàlia) de
Comunió i Alliberament,
28 de desembre de 1977

«Estigueu alegres! Us adreço els nostres millors desitjos! Estem molt atents a l'afirmació del programa que esteu difonent, del vostre estil de vida, de la vostra adhesió juvenil i nova, renovada i renovadora dels ideals cristians i socials que us dona l'entorn catòlic a Itàlia.

Us beneïm i, amb vosaltres, beneïm i saludem el vostre fundador, Mn. Giussani. Us agraïm els testimonis valents, forts i fidels que comuniquen en aquest moment especialment agitat, una mica preocupant per certes vexacions i certs malentesos de què sou víctimes. Sigueu feliços, sigueu fidels, sigueu forts i estigueu joiosos de donar als qui us envolten el testimoni que la fe cristiana és forta, feliç, bella i capaç realment de transformar en l'amor i amb l'amor la societat en què aquesta s'insereix. Per vosaltres, els millors desitjos i moltes benediccions!».

5.2

Sant Joan Pau

II

Al Moviment

«Comunió i Alliberament»

en el 30è aniversari de la seva fundació, el 29 de setembre de 1984

«[...] Treballar perquè el contingut de la fe es converteixi en intel·ligència i pedagogia de la vida és la tasca diària del creient, i ha de dur-se a terme en totes les situacions i entorns en què som cridats a viure. I en això rau la riquesa de la vostra participació en la vida eclesial: un mètode d'educació en la fe perquè aquesta incideixi en la vida de l'home i de la història; en els sacraments, perquè produeixin una trobada amb el Senyor i, en Ell, amb els germans; en la pregària, perquè sigui invocació i lloança a Déu; en l'autoritat, perquè sigui el guardià i garant de l'autenticitat del camí eclesial.

L'experiència cristiana entesa i viscuda d'aquesta manera genera una presència que, en totes les circumstàncies humanes, situa l'Església com un lloc on es viu l'esdeveniment de Crist “escàndol per als jueus... insensatesa per als pagans” (1 Cor 1, 23-24) com un horitzó ple de veritat per a l'home. Creiem en Crist mort i ressuscitat, en Crist present aquí i ara, l'únic que pot canviar i canvia, tot transfigurant-los, l'home i el món. La vostra

presència, cada cop més consistent i significativa en la vida de l'Església, a Itàlia i a les diverses nacions en què la vostra experiència comença a difondre's, es deu a aquesta certesa, que heu d'aprofundir i comunicar, perquè és aquesta certesa la que commou l'home. És significatiu en aquest sentit, i cal assenyalar, de quina manera l'Esperit, a fi de continuar aquell diàleg amb l'home d'avui iniciat per Déu en Crist al llarg de la història cristiana, ha suscitat molts moviments eclesials dins de l'Església contemporània. Són un signe de la llibertat de formes, en què es realitza l'única Església, i representen una novetat segura, que encara espera ser compresa adequadament en tota la seva eficàcia positiva per al Regne de Déu que opera en l'actualitat de la història. [...] “Aneu arreu del món” (Mt 28:19) és el que Crist va dir als seus deixebles. I us ho torno a repetir a vosaltres: “Aneu arreu del món per portar la veritat, la bellesa i la pau, que es troben en el Crist Redemptor”. Aquesta invitació que Crist va fer a tots els seus seguidors i que Pere té el deure de renovar sense treva, ja ha entreteixit la vostra història. En aquests trenta anys us heu obert a les situacions més diverses semblant les llavors d'una presència del vostre Moviment. Sé que ja heu arrelat a divuit països del món: a Europa, a l'Àfrica, a Amèrica i també sé la insistència amb què es demana la vostra presència en altres països. Feu-vos càrrec d'aquesta necessitat eclesial: aquesta és la consigna que avui us deixo».

5.3

Benet XVI

Discurs adreçat
als participants del
pelegrinatge promogut
per la Fraternitat de
Comunió i Alliberament,
el 24 de març de 2007

«[...] El meu primer pensament és per al vostre fundador, Mons. Luigi Giussani, a qui m'enllacen molts records, ja que s'havia convertit en un amic meu dels de veritat [...] L'Esperit Sant ha suscitat a l'Església, a través d'ell, un Moviment, el vostre, que testimonia la bellesa de ser cristians en una època en què s'estenia l'opinió que el cristianisme era quelcom opressiu i difícil de viure. Aleshores, Mn. Giussani es va comprometre a despertar en els joves l'amor a Crist, «camí, veritat i vida», repetint que només Ell és el camí per complir els desitjos més profunds del cor humà i que Crist no ens salva *malgrat* la nostra humanitat, sinó *gràcies* a ella.

Com vaig recordar a l'homilia del seu funeral, aquest valent sacerdot, que va créixer en una casa pobra de pa, però rica en música –com a ell mateix li agradava de dir–, va ser tocat, més aviat ferit, des del principi pel desig de bellesa, però no d'una bellesa qualsevol. Buscava la bellesa mateixa, la Bellesa infinita i que va trobar en Crist. A més, com oblidar les nombroses reunions i contactes de Mn. Giussani amb el meu venerable

predecessor, Joan Pau II? Amb motiu d'un esperat aniversari vostre, el Papa va voler reiterar una vegada més que la intuïció pedagògica original de Comunió i Alliberament rau en el fet de tornar a proposar d'una manera fascinant i en harmonia amb la cultura contemporània, l'esdeveniment cristià, percebut com una font de nous valors i capaç d'orientar l'existència sencera. L'esdeveniment, que va canviar la vida del Fundador, també va *ferir* la de molts dels seus fills espirituals i va donar lloc a les nombroses experiències religioses i eclesials que formen la història de la vostra vasta i articulada família espiritual. Comunió i Alliberament és una experiència comunitària de fe, nascuda dins de l'Església, no a partir d'una voluntat organitzativa jeràrquica, sinó que es va originar en una trobada renovada amb Crist i, per tant, podem dir que és fruit d'un impuls derivat en últim terme de l'Esperit Sant. Encara avui s'ofereix com una oportunitat per viure la fe cristiana d'una manera profunda i actualitzada, d'una banda amb total fidelitat i comunió amb el Successor de Pere i amb els Pastors que assegurin

el govern de l'Església; de l'altra, amb una espontaneïtat i llibertat que permeten assoliments apostòlics i missioners nous i profètics. Benvolguts amics, el vostre Moviment penetra, doncs, en aquella vasta fructificació d'associacions, Moviments i noves realitats eclesials suscitats providencialment per l'Esperit Sant dins de l'Església després del Concili Vaticà II. Tots els dons de l'Esperit es troben originàriament i necessàriament al servei de la construcció del Cos de Crist, oferint un testimoni de la immensa caritat de Déu per a la vida de cada home. La realitat dels Moviments eclesials, per tant, és un signe de la fecunditat de l'Esperit del Senyor, perquè la victòria de Crist ressuscitat es manifesti al món i es compleixi el mandat missioner confiat a tota l'Església. En el seu missatge al Congrés Mundial de Moviments Eclesials, el 27 de maig de 1998, el Servent de Déu Joan Pau II va repetir que, a l'Església, no hi ha contrast ni oposició entre la dimensió institucional i la dimensió carismàtica, de la qual els Moviments en són una expressió significativa, perquè tots dos són co-essencials per a la constitució

divina del Poble de Déu. A l'Església, també les institucions essencials són carismàtiques i, d'altra banda, els carismes s'han d'institucionalitzar d'una manera o altra per tenir coherència i continuïtat. Així, ambdues dimensions, que provenen del mateix Esperit Sant per al mateix Cos de Crist, treballen juntes per fer present el misteri i l'obra salvadora de Crist al món. Això explica l'atenció amb què el Papa i els Pastors observen la riquesa dels dons carismàtics de l'època contemporània. En aquest sentit, durant una reunió recent amb el clergat i els rectors de parròquia de Roma, recordant la invitació que sant Pau adreça a la Primera Carta als cristians de Tessalònica de no apagar els carismes, vaig dir que si el Senyor ens dona nous regals, n'hem d'estar agraïts, encara que de vegades siguin incòmodes. Al mateix temps, atès que l'Església és una cosa única, si els Moviments són veritablement dons de l'Esperit Sant, s'han d'inserir naturalment en la comunitat eclesial i servir-la perquè, en un diàleg pacient amb els pastors, puguin constituir elements edificants per a l'Església d'avui i de demà [...]».

5.4

Francesc

Discurs al Moviment
de Comunió
i Alliberament,
7 de març de 2015

«[...] Estic agraït a Mn. Giussani per diversos motius. El primer, més personal, és el bé que aquest home m'ha fet a mi i a la meua vida sacerdotal, gràcies a la lectura dels seus llibres i articles. L'altre motiu és que el seu pensament és profundament humà i arriba fins al més íntim de l'anhel de l'home. Coneixeu la importància que va tenir l'experiència de la trobada per a Mn. Giussani: una trobada no amb una idea, sinó amb una Persona, amb Jesucrist. Així és com ell va educar en la llibertat: guiant-nos cap a la trobada amb Crist, perquè és Crist qui ens dona la veritable llibertat. Parlant de la trobada, em ve al cap «La vocació de Mateu», aquell Caravaggio davant del qual vaig aturar-me tantes vegades durant molt de temps a sant Lluís dels Francesos, cada vegada que venia a Roma. Cap dels que hi eren, fins i tot Mateu, cobejós de diners, no es podia creure el missatge d'aquest dit que l'assenyalava, el missatge d'aquells ulls que el miraven amb misericòrdia i l'havien escollit per seguir-lo. Va sentir aquell estupor de la trobada. Així és la trobada amb Crist que ve i ens convida.

Tot, en la nostra vida, tant avui com en el temps de Jesús, comença amb una trobada. Una trobada amb aquest Home, el fuster de Natzaret, un home com tothom i alhora diferent. Fixem-nos en l'Evangeli de Joan, que explica la primera trobada dels deixebles amb Jesús (cf. 1,35-42). Andreu, Joan, Simó: es van sentir mirats en profunditat, coneguts íntimament, i això els va produir una sorpresa, una sorpresa que, de seguida, els va fer sentir lligats a Ell... O quan, després de la Resurrecció, Jesús pregunta a Pere: «Simó, fill de Joan, m'estimes?» (Jn 21:15), i Pere respon: «Sí»; aquell sí no va ser el resultat d'una força de voluntat, no va venir només de la decisió de l'home, de Simó: va venir fins i tot abans que la Gràcia, va ser aquell “*primerear*”, aquell precedir de la Gràcia. Aquest va ser el descobriment decisiu per a sant Pau, per a sant Agustí i per a molts altres sants: Jesucrist és sempre el primer, ens “*primerea*”, ens espera, Jesucrist sempre ens precedeix; i quan hi arribem, ell ja ens estava esperant. Ell és com la flor de l'ametller: és el que floreix primer i anuncia la primavera. [...].

Després de seixanta anys, el carisma original no ha perdut la seva frescor i vitalitat. Tanmateix, recordeu que el centre no és el carisma, el centre només és un; és Jesús, Jesucrist! Quan poso al centre el meu mètode espiritual, el meu itinerari espiritual, la meua manera d'implementar-lo, surto del camí. Tota espiritualitat, tots els carismes de l'Església han d'estar «descentrats»: al centre només hi ha el Senyor! Per això, quan Pau a la Primera Carta als cristians de Corint parla de *carismes*, d'aquesta realitat tan bella de l'Església, del Cos Místic, acaba parlant de l'*amor*, és a dir, del que ve de Déu, del que és propi de Déu i que permet imitar-lo. No us n'oblideu mai d'això, d'estar descentrats! I aleshores el carisma no es conserva en una ampolla d'aigua destil·lada. Fidelitat al carisma no significa «petrificar-lo»: el dimoni és qui «petrifica», no ho oblideu! Fidelitat al carisma no significa

escriure-ho en pergami i emmarcarlo a la paret. Ser hereus del llegat que ens va deixar Mn. Giussani no es pot reduir a un museu de records, de decisions preses, de regles de conducta. Sens dubte, implica fidelitat a la tradició, però fidelitat a la tradició –va dir Mahler– “significa mantenir viu el foc i no adorar les cendres”. Mn. Giussani mai no us perdonaria que perdéssiu la llibertat i us transforméssiu en guies de museu o adoradors de cendres. Mantingueu viu el foc del record d'aquella primera trobada i sigueu lliures! Així, centrats en Crist i en l'Evangelí, podeu ser els braços, les mans, els peus, la ment i el cor d'una Església “en sortida”. El camí de l'Església és sortir a buscar aquells que estan lluny, a les perifèries, servir Jesús en totes les persones marginades, abandonades, sense fe, decebudes per l'Església, presoneres del seu propi egoisme [...].

Notes biogràfiques

Servent de Déu Mons. Luigi Giussani

(1922-2005)

Va entrar al Seminari de Milà i va completar els seus estudis a la Facultat de Teologia de Venegono. Va ser ordenat sacerdot el 1945. Va deixar la docència al Seminari i durant dotze anys (1954-1966) va ensenyar a l'institut clàssic Berchet, a la ciutat de Milà (Itàlia). Del 1965 al 1990 va impartir Introducció a la Teologia a la Universitat Catòlica del Sagrat Cor de Milà. Joan Pau II el va ordenar Monsenyor amb el títol de prelat d'honor de Sa Santedat (1983) i el va nomenar consultor del Pontifici Consell per als Laics (1987) i de la Congregació per al Clergat (1994). El 1995 va rebre el Premi Internacional de Cultura Catòlica. Va morir el 22 de febrer de 2005. El 22 de febrer de 2012 es va anunciar la sol·licitud d'obertura de la causa de beatificació i canonització. La sol·licitud va ser acceptada per l'aleshores arquebisbe de Milà, el cardenal Angelo Scola.

Mn. Julián Carrón

Va néixer el 25 de febrer de 1950 a Navaconcejo (Extremadura). Entra al Seminari Conciliar de Madrid i va ser ordenat prevere el 1975. Va ser professor de la Universitat Complutense de Madrid i Éllève Titulaire a l'École Biblique et Archéologique Française de Jerusalem. Des del 2004 és professor d'Introducció a la Teologia a la Universitat Catòlica del Sagrat Cor de Milà. És autor de diverses publicacions traduïdes a diferents idiomes i participa en conferències i debats a tot el món. Guia el Moviment i n'és president de la Fraternitat de CL de 2005 a 2021.

Bibliografia essencial

Obres de Mn. Luigi Giussani

L. GIUSSANI, *El sentit religiós. Curs Bàsic de Cristianisme/1*. Encuentro, Madrid 2004.

L. GIUSSANI, *El sentido religioso. Primer volumen del Curso Básico*, Encuentro, Madrid 2008.

Traduït a l'albanès, alemany, àrab, búlgar, català, txec, xinès, croat, eslovac, eslovè, espanyol, francès, grec, holandès, hongarès, anglès, japonès, lituà, polonès, portuguès, portuguès brasiler, romanès, rus.

L. GIUSSANI, *All'origine della pretesa cristiana. Volume secondo del PerCorso*, Rizzoli, Milán 2011.

L. GIUSSANI, *Los orígenes de la pretensión cristiana. Segundo volumen del Curso Básico*, Encuentro, Madrid 2011.

Traduït a l'albanès, alemany, àrab, txec, xinès, croat, eslovac, eslovè, espanyol, francès, holandès, hongarès, anglès, japonès, lituà, polonès, portuguès, portuguès brasiler, romanès, rus.

L. GIUSSANI, *Perché la Chiesa. Volume terzo del PerCorso*, Rizzoli, Milán 2014.

L. GIUSSANI, *¿Por qué la Iglesia? Tercer volumen del Curso Básico*, Encuentro, Madrid 2014.

Traduït a l'alemany, txec, croat, eslovac, eslovè, espanyol, francès, holandès, hongarès, anglès, lituà, polonès, portuguès, portuguès brasiler, romanès, rus.

L. GIUSSANI, *Il rischio educativo*, Rizzoli, Milán 2005.

L. GIUSSANI, *Educare es un riesgo*, Encuentro, Madrid 2006.

Traduït a l'albanès, alemany, àrab, cambodjà, txec, espanyol, francès, holandès, hongarès, anglès, polonès, portuguès, portuguès brasiler, romanès, rus.

L. GIUSSANI - S. ALBERTO - J. PRADES, *Generare tracce nella storia del mondo*, BUR, Milán 2012.

L. GIUSSANI - S. ALBERTO - J. PRADES, *Crear huellas en la historia del mundo*, Encuentro, Madrid 2019.

Traduït a l'alemany, croat, espanyol, francès, holandès, hongarès, anglès, lituà, polonès, portuguès, portuguès brasiler, romanès, rus.

La bibliografia completa està disponible a clonline.org i es pot consultar al lloc scritti.luigigiussani.org, que recull aproximadament 1230 entrades bibliogràfiques per a publicacions en italià i unes 2930 entrades per a publicacions estrangeres. Els textos de Giussani estan traduïts a 22 idiomes.

Obres de Mn. Julián Carrón

J. CARRÓN, *La bellezza disarmata*, Rizzoli, Milán 2015.

J. CARRÓN, *La belleza desarmada*, Encuentro, Madrid 2016.

Traduït a l'alemany, àrab, espanyol, francès, anglès, polonès, portuguès, portuguès brasiler.

J. CARRÓN, *Dov'è Dio? La fede cristiana nel tempo della grande incertezza*, Edizioni PIEMME, Milán 2017.

J. CARRÓN, *¿Dónde está Dios? La fe cristiana en tiempos de la gran incertidumbre*, Encuentro, Madrid 2018.

Traduït a l'espanyol, anglès, portuguès, portuguès brasiler.

J. CARRÓN, *La voce unica dell'ideale. In dialogo con i giovani*, Edizioni San Paolo, Cinisello Balsamo (MI) 2018.

J. CARRÓN, *La voz única del ideal. En diálogo con los jóvenes*, San Pablo, Madrid 2018.

Traduït a l'espanyol, polonès, portuguès.

J. CARRÓN, *Il risveglio dell'umano*, BUR, Milán 2020.

J. CARRÓN, *El desvetllament de l'home. Reflexions en un temps de vertigen*, Huellas, Madrid 2020.

Traduït a l'albanès, alemany, català, txec, croat, espanyol, francès, grec, holandès, anglès, lituà, polonès, portuguès, romanès, rus.

J. CARRÓN, *Il brillo degli occhi. Che cosa ci strappa dal nulla?*, Editrice Nuovo Mondo, Milán 2020.

J. CARRÓN, *Un brillo en los ojos. ¿Qué nos arranca de la nada?*, Huellas, Madrid 2020.

Traduït a l'alemany, àrab, búlgar, txec, croat, espanyol, francès, holandès, anglès, lituà, polonès, portuguès, "portuguès del Brasil", romanès, rus.

J. CARRÓN, *Educazione. Comunicazione di sé*, Edizioni San Paolo, Cinisello Balsamo (MI) 2020.

J. CARRÓN, *Educación. Comunicación de uno mismo*, Huellas, Madrid 2020.

Traduït a l'espanyol, holandès, anglès, portuguès, portuguès brasiler, polonès.

Obres sobre Mn. Luigi Giussani i Comunió i Alliberament

M. CAMISASCA, *Comunió y Liberación: los orígenes (1954-1968)*,
Encuentro, Madrid 2002;

Comunió y Liberación: la reanudación (1969-1976),
Encuentro, Madrid 2004;

Comunió y Liberación: el reconocimiento (1976-1984),
Encuentro, Madrid 2007.

M. CAMISASCA, *Comunió y Liberación. Los orígenes (1954-1968)*,
Encuentro, Madrid 2001;

Comunió y Liberación. La reanudación (1969-1976),
Encuentro, Madrid 2003;

Comunió y Liberación. El reconocimiento (1976- 1984),
Encuentro, Madrid 2006.

A. SAVORANA, *Vita di don Giussani*, BUR, Milán 2014.

A. SAVORANA, *Luigi Giussani. Su vida*, Encuentro, Madrid 2015.
Disponible en espanyol, anglès, portuguès.

A. SAVORANA (coordinador), *Un'attrattiva che muove*, Rizzoli, Milán 2015.

M. BUSANI, *Gioventù studentesca. Storia di un Movimento cattolico
dalla ricostruzione alla contestazione*, Edizioni Studium, Roma 2016.

G. PAXIMADI - E. PRATO - R. ROUX - A. TOMBOLINI (coordinadors),
Luigi Giussani. Il percorso teologico e l'apertura ecumenica,
Eupress FTL - Edizioni Cantagalli, Lugano - Siena 2018.

DVD

Comunió y Liberación. Viaje a los confines del mundo.
Fraternidad de Comunió y Liberación, 2004.

Un camino hermoso.
Huellas, 2014.

Don Luigi Giussani. El pensamiento, los discursos, la fe.
Corriere della sera, 2015.

Notes

- 1 J. Carrón, *La belleza desarmada*, Encuentro, Madrid 2015, p. 81.
 - 2 J. Carrón, *Los problemas no nos los crean los otros, los otros nos hacen conscientes de los problemas que tenemos*, entrevista d'À. L. Fernández Recuero, Jot Down Magazine. Suplement de la revista *Huellas – Litterae communionis*, n. 2, febrer 2017, p. 13.
 - 3 J. Carrón, *La belleza desarmada*, op. cit., p. 53.
 - 4 L. Giussani, *Introducción de los ejercicios espirituales del Centro cultural C. Péguy*, 1 de noviembre de 1968, en *¡Vivo quiere decir presente!*, suplement de la revista *Huellas - Litterae communionis*, n. 9, octubre 2018, p. 7.
 - 5 Francesc, *Discurs a la Cúria Romana en ocasió de les festes de Nadal*, 21 de desembre de 2019.
 - 6 Francesc, *Trobada amb els participants del 5è Congrés de l'Església Italiana*, 10 de novembre de 2015.
 - 7 J. Carrón, *Los problemas no nos los crean los otros, los otros nos hacen conscientes de los problemas que tenemos*, op. cit., p. 6
 - 8 J. Carrón, *Si no creemos que Francisco es el remedio es porque no comprendemos la enfermedad*, entrevista de John L. Allen i Inés San Martín, Crux, 21 de juny de 2017.
 - 9 Joan Pau II, *Discurs del Sant Pare Joan Pau II durant la trobada amb els moviments eclesials*, 30 de maig de 1998.
 - 10 Joan Pau II, *Homilia a l'eucaristia de Pentecosta*, 31 de maig de 1998
 - 11 Joan Pau II, *Missatge als participants al Congrés mundial dels moviments eclesials*, 27 de maig de 1998.
 - 12 Francesc, *Discurs als participants al 3er Congrés mundial dels moviments eclesials i les noves comunitats*, 22 de novembre de 2014.
 - 13 Benet XVI, *Trobada amb els bisbes de Portugal*, 13 de maig de 2010.
 - 14 J. Carrón, *¿Dónde está Dios? La fe cristiana en tiempos de la gran incertidumbre*, Encuentro, Madrid 2018, p. 139.
 - 15 J. Carrón, *La belleza desarmada*, op. cit., pp. 40-41.
 - 16 J. Carrón, *La visita del Papa a Egipto ha construido puentes y abatido muros*, entrevista con S. Mahmoud, Al Ahram, 29 de novembre de 2017.
 - 17 L. Giussani, *El camino a la verdad es una experiencia*, Encuentro, Madrid 2007, p. 32.
 - 18 L. Giussani, *Los jóvenes y el ideal. El desafío de la realidad*, Encuentro, Madrid 1996, p. 221.
 - 19 L. Giussani, *El camino a la verdad es una experiencia*, op. cit., p. 34
 - 20 J. Carrón, *¿Dónde está Dios?*, op. cit., p. 113.
 - 21 *Ibídem*, p. 115.
 - 22 L. Giussani, *L'avvenimento cristiano: Uomo Chiesa Mondo*, BUR, Milà 2003, p. 35. La traducció és nostra.
 - 23 L. Giussani, *El Movimiento de Comunión y Liberación. Entrevista con Robi Ronza*, Encuentro, Madrid 2010, p. 9.
 - 24 *Ibídem*, p. 10.
 - 25 L. Giussani, *Una storia, una tensione cristiana, una scelta tra due antropologie*, en *L'Osservatore Romano*, 29 de setembre de 1984, p. 1. La traducció és nostra.
 - 26 L. Giussani, *Entrevista con Chiara Beria di Argentine*, retransmitida por el Canal 5 en el programa *CL, la vanguardia del Papa*, 31 d'octubre de 1987. *A Don Luigi Giussani: il pensiero, i discorsi, la fede*, DVD RCS-Corriere della Sera, Milà 2015.
 - 27 *Ibídem*.
 - 28 Joan Pau II, *Discurs a Comunió i Alliberament al XXXè aniversari de la seva fundació*, 29 de setembre de 1984.
 - 29 L. Giussani, *El Movimiento de Comunión y Liberación*, op. cit., p. 139.
 - 30 L. Giussani, *El yo, el poder, las obras*, Encuentro, Madrid 2008, p. 176.
-

Oficines de la seu central

Via Giuseppe De Notaris, 50 - 20128 Milà (Itàlia)

Tel. +39 02.6659.5088

info@clonline.org

Seu del Centre Internacional de Comunió i Alliberament

Via Marcello Malpighi 2 - 00161 Roma

Tel. +39.06.44252752

Fax +39.06.44252544

centroint@comunioneliberazione.org

Huellas - Litterae Communionis

És la revista internacional de Comunió i Alliberament, publicada tant en paper com en format digital: en italià, anglès, castellà i portuguès. Tracta temes relacionats amb l'Església, la política, els problemes socials, la cultura, de la vida de les comunitats de CL, i sobre qüestions d'abast internacional.

Via Giuseppe De Notaris, 50 - 20128 Milà

Tel. +39 02.92945400

redazione@tracce.it

Pàgines web i xarxes socials

Pàgina web: clonline.org - espanol.clonline.org - cat.clonline.org

Twitter: [@C_y_Liberacion](https://twitter.com/C_y_Liberacion); [@Tracce_it](https://twitter.com/Tracce_it)

Facebook: [ComunionLiberacion](https://www.facebook.com/ComunionLiberacion); [Tracce.it](https://www.facebook.com/Tracce.it)

Instagram: [comunionyliberacion](https://www.instagram.com/comunionyliberacion)

YouTube: [comunionyliberacion](https://www.youtube.com/comunionyliberacion)

